Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/3919

1.9.2026

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Ιουλίου 2026

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Εσθονίας

(C/2026/3919)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

(2) Στις 25 Νοεμβρίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2026 της Εσθονίας. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Εσθονία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([2]) στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση, καθώς και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο, στις 9 Μαρτίου 2026.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) ΕΕ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού —την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα— καθώς και την ασφάλεια ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Από τη δημοσίευσή της, η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας τροφοδοτεί τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(4) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ([3]). Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση από την πολιτική συνοχής, υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίζονταν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν και να αξιοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(5) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για την Εσθονία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για τη χώρα συστάσεων του 2025 και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ της Εσθονίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Εσθονία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(6) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Εσθονίας ([4]). Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 7,1 % το 2025, 5,1 % το 2026, 3,6 % το 2027 και 3,2 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 9,2 % το 2025, 14,8 % το 2026, 18,9 % το 2027 και 22,6 % το 2028.

(7) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών ([5]), και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Εσθονίας, στις 8 Ιουλίου 2025 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στην Εσθονία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών ([6]). Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στην Εσθονία να ιεραρχήσει εκ νέου τις κρατικές δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε η αύξηση των αμυντικών δαπανών για μεγάλο χρονικό διάστημα να μη θέσει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

([3]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Εσθονίας (ΕΕ C/2025/655, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/655/oj).

([5]) Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

([6]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2025, που επιτρέπει στην Εσθονία να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) (ΕΕ C/2025/3964, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3964/oj).

(8) Στις 30 Απριλίου 2026 η Εσθονία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της για το 2026 ([7]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Εσθονίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ανήλθε σε 0,6 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ανήλθε σε 4,8 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,6 % το 2026 και κατά 1,7 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 4,4 % το 2026 και 2,9 % το 2027.

(10) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat ([8]), το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας αυξήθηκε από 1,1 % του ΑΕΠ το 2024 σε 2,0 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως την ισχυρότερη δυναμική των δαπανών, ιδίως των δημόσιων επενδύσεων σε μεγάλα έργα υποδομών, όπως το Rail Baltica. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 4,5 % του ΑΕΠ το 2026 και 4,8 % του ΑΕΠ το 2027. Η αύξηση του ελλείμματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση των εσόδων, ιδίως λόγω της μεταρρύθμισης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (μετάβαση προς ένα καθολικό σύστημα φοροαπαλλαγής) και την αύξηση των δαπανών, κυρίως λόγω των αμυντικών δαπανών, που ανέρχονται στο 5 % του ΑΕΠ, και επενδυτικών έργων όπως το Rail Baltica. Η αύξηση του ελλείμματος το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως την εξασθένιση της δυναμικής των εσόδων.

(11) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([9]), ο οποίος περιλαμβάνει δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, ήταν συσταλτικός κατά 0,5 % του ΑΕΠ το 2025. Προβλέπεται να είναι επεκτατικός, κατά 2,8 % του ΑΕΠ, το 2026, και συσταλτικός, κατά 0,3 % του ΑΕΠ, το 2027.

(12) Με βάση στοιχεία που παρασχέθηκαν από τη Eurostat ([10]), το δημόσιο χρέος της Εσθονίας αυξήθηκε από 23,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 24,1 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Η αύξηση του λόγου του χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το δημοσιονομικό έλλειμμα. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν ότι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε 26,9 % έως τα τέλη του 2026 και περαιτέρω σε 30,5 % έως τα τέλη του 2027. Οι αυξήσεις το 2026 και το 2027 αντικατοπτρίζουν κυρίως υψηλά και διατηρήσιμα δημοσιονομικά ελλείμματα και θετικές προσαρμογές αποθεμάτων-ροών το 2027.

(13) Με βάση στοιχεία της Eurostat, οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στην Εσθονία ανήλθαν στο 4,2 % του ΑΕΠ το 2025, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 2,1 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθουν στο 5,0 % του ΑΕΠ το 2026, ποσοστό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 3,0 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021 ([11]).

([7]) Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([9]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο εκείνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και εκείνες που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([10]) Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

([11]) Ο ορισμός του ΝΑΤΟ για τις αμυντικές δαπάνες διαφέρει από τον ορισμό της COFOG για την άμυνα. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές λόγω της χρονικής στιγμής καταγραφής των δαπανών, ιδίως για στρατιωτικό εξοπλισμό, διότι η υποβολή στοιχείων από το ΝΑΤΟ δεν ακολουθεί τους κανόνες των εθνικών λογαριασμών όσον αφορά τον χρόνο καταγραφής.

(14) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και δεν είναι αποδοτικά από κοινωνική και οικονομική άποψη. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Εσθονία έχει εγκρίνει ένα μέτρο δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις ([12]). Συγκεκριμένα, ανέβαλε για το 2027, αντί για το 2026, τις αυξήσεις του ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος του εν λόγω μέτρου προβλέπεται να ανέλθει σε περίπου 0,1 % του ΑΕΠ το 2026.

(15) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Εσθονίας αυξήθηκαν κατά 2,0 % το 2025 και κατά 5,7 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών είναι επίσης χαμηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης.

(16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Εσθονίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 12,0 % το 2026 και κατά 18,4 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 2,8 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,5 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση εμπίπτει στην ευελιξία της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες προβολές για τις αμυντικές δαπάνες.

(17) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ([13]). Στην έκθεση αυτή αξιολογήθηκε η κατάσταση της Εσθονίας σε σχέση με το κριτήριο του ελλείμματος, δεδομένου ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης που προβλέπεται για το 2026 υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων κατά περίπτωση, το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούται από την Εσθονία. Ωστόσο, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι δεν συντρέχει λόγος να κινηθεί διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για την Εσθονία, δεδομένου ότι το Συμβούλιο έχει ενεργοποιήσει την εθνική ρήτρα διαφυγής για την Εσθονία και το προβλεπόμενο έλλειμμα που υπερβαίνει την τιμή αναφοράς το 2026 εξηγείται πλήρως από την αύξηση των αμυντικών δαπανών από το 2021, με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής. Υπό αυτό το πρίσμα, και αφού ελήφθη υπόψη η γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής που συστάθηκε βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος.

(18) Λόγω των αυξημένων αναγκών ασφάλειας, οι αμυντικές δαπάνες αυξάνονται στην Εσθονία. Αυξήθηκαν από 2 % του ΑΕΠ το 2021 σε 4,2 % το 2025 και αναμένεται να υπερβούν το 5 % του ΑΕΠ αρχής γενομένης από το 2026. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό η Εσθονία να βρει σταθερές πηγές εσόδων ή μέσα μείωσης των δαπανών που μπορούν να στηρίξουν τη χρηματοδότηση όχι μόνο των αναγκών για αμυντικές δαπάνες, αλλά και όλων των αναγκών για διαρθρωτικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

(19) Τα φορολογικά έσοδα της γενικής κυβέρνησης παραμένουν κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, στο 35,2 % του ΑΕΠ το 2024, έναντι 39,4 % στην ΕΕ. Από το 2024 έχουν θεσπιστεί διάφορα μέτρα για την αύξηση των εσόδων: ο συντελεστής ΦΠΑ αυξήθηκε δύο φορές, φθάνοντας το 24 % το 2025· οι συντελεστές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών αυξήθηκαν σε 22 %· οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης για το αλκοόλ, τον καπνό και την ενέργεια πρόκειται να αυξάνονται ετησίως έως το 2027/28· και το 2025 θεσπίστηκε νέος φόρος μηχανοκίνητων οχημάτων. Μολονότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση του χάσματος εσόδων σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ, αυξάνουν περαιτέρω την εξάρτηση από τους φόρους επί της εργασίας και τους φόρους κατανάλωσης, οι οποίοι ήταν ήδη πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ενέχουν επίσης τον κίνδυνο δυσανάλογης επιβάρυνσης των ομάδων χαμηλότερου εισοδήματος και επιδείνωσης της εισοδηματικής ανισότητας. Θα ήταν επωφελές να διευρυνθεί η φορολογική βάση μέσω φόρων λιγότερο επιζήμιων για την ανάπτυξη. Για παράδειγμα, αξιοποιώντας τη φορολογία της ακίνητης περιουσίας, η οποία εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς. Τα έσοδα από τη φορολογία ακίνητης περιουσίας το 2024 ανήλθαν μόλις στο 0,3 % του ΑΕΠ, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (1,8 %), γεγονός που αντικατοπτρίζει την εστίαση της Εσθονίας στη φορολόγηση της γης και όχι της ιδιοκτησίας. Η σταδιακή επιβολή φόρου επί των κενών κατοικιών θα διεύρυνε τη φορολογική βάση, μειώνοντας παράλληλα τις ελλείψεις κατοικιών. Η Εσθονία έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δαπανών στο πλαίσιο της κατάρτισης προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων. Ωστόσο, η σύνδεση μεταξύ των επανεξετάσεων των δαπανών, της βελτίωσης της αποδοτικότητας και της ανακατανομής των πόρων θα μπορούσε να βελτιωθεί. Για να ενισχυθεί η σύνδεση αυτή, θα ήταν αναγκαίες συχνότερες επανεξετάσεις καθώς και μέριμνα ώστε οι εξοικονομήσεις που προκύπτουν να αντικατοπτρίζονται σαφώς στον προϋπολογισμό και να διοχετεύονται σε τομείς προτεραιότητας.

([12]) Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

([13]) Έκθεση της Επιτροπής που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 3.6.2026, COM(2026) 302 final.

(20) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(21) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), στην Εσθονία υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική, και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων στην πράξη. Η Εσθονία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, ορισμένοι τομείς ενδέχεται να χρήζουν περαιτέρω ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις επίμονες εδαφικές ανισότητες, την οικονομική διαφοροποίηση και τη δίκαιη μετάβαση. Αν και συνολικά ικανοποιητική, η αποτελεσματική εφαρμογή υπονομεύεται από την περιορισμένη διαθεσιμότητα και χρήση περιφερειακών στοιχείων. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από την Εσθονία στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση ([14]).

(22) Οι συνεχιζόμενες περιφερειακές ανισότητες παρεμποδίζουν τη σύγκλιση και την ανάπτυξη στην Εσθονία. Η οικονομική δραστηριότητα, οι δημόσιες υπηρεσίες υψηλής αξίας και το ειδικευμένο εργατικό δυναμικό συγκεντρώνονται γύρω από την περιφέρεια της πρωτεύουσας. Οι απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές προκλήσεις που συνδέονται με την αραιοκατοίκηση, τη δημογραφική συρρίκνωση, τα προβλήματα συνδεσιμότητας και την πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες. Ως χώρα στα ανατολικά εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, η Εσθονία αντιμετωπίζει πρόσθετες προκλήσεις που εμποδίζουν τις προοπτικές της για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς οι υφιστάμενες διαρθρωτικές προκλήσεις επιδεινώνονται. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας αυξάνει τις πιέσεις στον τομέα της ασφάλειας, διαταράσσει τις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες, μειώνει την ελκυστικότητα των επενδύσεων και περιορίζει περαιτέρω την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Λόγω των ανησυχιών για την ασφάλεια των ανθρώπων και των υποδομών ζωτικής σημασίας είναι αναγκαίες επενδύσεις στην πολιτική προστασία, την ετοιμότητα και τη στρατιωτική κινητικότητα, οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν ευκαιρίες για τις οικονομίες των περιφερειών, ενώ θα ασκούσαν παράλληλα περαιτέρω πίεση στη χρηματοδότηση των δημόσιων υπηρεσιών. Η στήριξη της οικονομικής διαφοροποίησης και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της περιοχής είναι ιδιαίτερα σημαντικές στην επαρχία Ida-Viru, η οποία υφίσταται σημαντικό βιομηχανικό, οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό, καθώς η βιομηχανία που βασίζεται στον πετρελαιούχο σχιστόλιθο καταργείται σταδιακά.

(23) Η Εσθονία αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή ασφάλεια, τις βιώσιμες μεταφορές, την προσφορά εργασίας και δεξιοτήτων και την κοινωνική προστασία.

(24) Οι συνολικές επιδόσεις της Εσθονίας στον τομέα της καινοτομίας βελτιώνονται μεν σταθερά από το 2017, όμως οι δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η στήριξη στην επιχειρηματική Ε&Α έχει αυξηθεί σημαντικά, καθώς η άμεση δημόσια στήριξη ανέρχεται στο 0,15 % του ΑΕΠ το 2023, πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει νέες πρωτοβουλίες, όπως το εθνικό κέντρο εφαρμοσμένης έρευνας, το πρόγραμμα TemTA για την εφαρμοσμένη έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, κίνητρα βάσει επιδόσεων για συνεργασία επιστήμης-επιχειρήσεων και μέτρα για την ενίσχυση της διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας και της μεταφοράς τεχνολογίας. Ωστόσο, η κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας έχει μειωθεί ενώ η συνεργασία έρευνας-επιχειρήσεων παραμένει περιορισμένη, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι δημόσιες επενδύσεις στην Ε&Κ δεν έχουν ακόμη μοχλευθεί επαρκώς. Ο κατακερματισμός μεταξύ της στήριξης της καινοτομίας και των ευρύτερων πρωτοβουλιών στήριξης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μειώνει την αποτελεσματικότητα της πολιτικής και αποδυναμώνει τη μετουσίωση της έρευνας σε αποτελέσματα στην αγορά. Η αντιμετώπιση των ελλείψεων αυτών, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση πιο ολοκληρωμένων πλαισίων στήριξης και βιώσιμων επενδύσεων στην εφαρμοσμένη έρευνα και σε τομείς υψηλού αντικτύπου, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, θα συνέβαλλε στην ενίσχυση της εμπορικής αξιοποίησης της καινοτομίας.

([14]) Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

(25) Η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης αποτελεί μείζον επενδυτικό εμπόδιο για το 19 % των επιχειρήσεων στην Εσθονία καθ' ην στιγμή το μερίδιο των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν περιορισμούς στη χρηματοδότηση είναι σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι εσθονικές επιχειρήσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εσωτερική χρηματοδότηση, γεγονός που αντικατοπτρίζει διαρθρωτικά χαρακτηριστικά όπως το φορολογικό σύστημα, ο μεγάλος αριθμός ΜΜΕ και η περιορισμένη βάση θεσμικών επενδυτών. Τα επίμονα κενά όσον αφορά την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση εξακολουθούν να αποτελούν τροχοπέδη για την καινοτομία, την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και την υιοθέτηση αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών. Η ενοποίηση των υποδομών της κεφαλαιαγοράς της Βαλτικής από το 2017 και η στήριξη από εθνικούς και υπερεθνικούς οργανισμούς έχουν συμβάλει μεν στην ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς, των ιδιωτικών κεφαλαίων και των επιχειρηματικών κεφαλαίων, όμως εξακολουθούν να υφίστανται περιορισμοί στη χρηματοδότηση, οι οποίοι επιδεινώθηκαν από τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του 2021, γεγονός που μείωσε το μέγεθος των εγχώριων κεφαλαιαγορών και των θεσμικών επενδύσεων. Μολονότι μέσα όπως το καθεστώς επενδυτικών λογαριασμών, τα στοχευμένα συστήματα εγγυήσεων και οι νέες συμφωνίες χρηματοδότησης, ιδίως με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, έχουν διευρύνει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, η ζήτηση εξακολουθεί να υπερβαίνει την προσφορά, όπως καταδεικνύεται από την ταχεία υπερκάλυψη των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για περιφερειακή στήριξη. Η βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ιδίως για τις ΜΜΕ εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, μεταξύ άλλων μέσω στοχευμένων εγγυήσεων και ενός πιο ολοκληρωμένου πλαισίου καινοτομίας και στήριξης των επιχειρήσεων, θα συνέβαλλε στην κινητοποίηση επενδύσεων, στη στήριξη της επέκτασής τους και στην επιτάχυνση της υιοθέτησης καινοτόμων και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(26) Τα κτίρια ευθύνονται για το 46,1 % της χρήσης ενέργειας στη χώρα, ενώ οι βελτιώσεις της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στον οικιστικό τομέα παρουσιάζουν στασιμότητα στην Εσθονία μεταξύ 2019 και 2024. Η χαμηλή ενεργειακή απόδοση του αποθέματος κατοικιών έχει ως αποτέλεσμα να δαπανάται υψηλό μερίδιο του διαθέσιμου εισοδήματος για το κόστος θέρμανσης, γεγονός που πλήττει ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες. Η αύξηση της διαθεσιμότητας χρηματοδοτικών μέσων πέραν των υφιστάμενων καθεστώτων στήριξης βάσει επιχορηγήσεων θα μπορούσε να προωθήσει την απανθρακοποίηση και την οικονομική προσιτότητα της στέγασης μέσω του χαμηλότερου κόστους θέρμανσης στις ανακαινισμένες κατοικίες. Η χάραξη σαφούς πορείας προς ένα απανθρακοποιημένο και ενεργειακά αποδοτικό κτιριακό απόθεμα θα συμβάλει επίσης στην αντιμετώπιση της ανάγκης προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και στην αύξηση της συνολικής ανθεκτικότητας σε καταστάσεις κρίσεων.

(27) Το ενεργειακό μείγμα της Εσθονίας έχει στραφεί σε σημαντικό βαθμό προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το μερίδιό τους από 35 % το 2023 σε 40 % το 2024. Ωστόσο, ο πετρελαιούχος σχιστόλιθος εγχώριας προέλευσης, μολονότι το μερίδιό του στο ενεργειακό μείγμα μειώθηκε σημαντικά από 30 % το 2023 σε 25 % το 2024, παραμένει η κύρια πηγή ενέργειας της Εσθονίας, γεγονός που εμποδίζει την πράσινη μετάβαση. Οι τιμές κατά τη διάρκεια της ημέρας έχουν μεν μειωθεί τα τελευταία χρόνια λόγω της αυξανόμενης διείσδυσης της ηλιακής ενέργειας στο μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας (67,9 % των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην καθαρή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας το 2025, ένα από τα υψηλότερα στην ΕΕ), όμως η Εσθονία παραμένει ευάλωτη σε σημαντικές απότομες αυξήσεις των τιμών σε περιόδους υψηλής ζήτησης. Το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Εσθονίας συγχρονίστηκε επιτυχώς με το δίκτυο της ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2025, ωστόσο άλλα έργα συγχρονισμού, ιδίως με τη Λετονία και τη Φινλανδία, δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί ώστε να στηρίξουν τη μετάβαση και να ενισχύσουν την ενεργειακή ασφάλεια. Το πρώτο μεγάλης κλίμακας σύστημα αποθήκευσης ενέργειας σε συσσωρευτές της Εσθονίας τέθηκε σε λειτουργία το 2025, όμως η κατασκευή περισσότερων τέτοιων συστημάτων είναι απαραίτητη για την αύξηση της ενεργειακής ευελιξίας της χώρας. Οι εργασίες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας κρίσιμων ενεργειακών υποδομών θα πρέπει επίσης να συνεχιστούν, ιδίως στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και της επιτήρησης των υποδομών.

(28) Η παραγωγικότητα των πόρων στην Εσθονία περιορίζεται λόγω του μεγάλου αριθμού βιομηχανιών υψηλής έντασης πόρων και της σημαντικής εξάρτησης από τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο (52,5 % της ακαθάριστης διαθέσιμης ενέργειας στην Εσθονία το 2023). Το 2024 η Εσθονία παρήγαγε 1,15 EUR ανά kg υλικού, έναντι 2,99 EUR κατά μέσο όρο στην ΕΕ. Όσον αφορά την παραγωγικότητα των πόρων μετρούμενη ως ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) σε σχέση με την εγχώρια κατανάλωση υλικών (DMC), η Εσθονία εξακολουθεί να συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τις χειρότερες επιδόσεις στην ΕΕ, παρουσιάζει μάλιστα ελαφρώς επιδεινούμενη τάση —η τιμή του δείκτη το 2023 ήταν 127,7 και 124,7 το 2024. Για να τονώσει την παραγωγικότητα των πόρων, η Εσθονία πρέπει να απομακρυνθεί από τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο, να στηρίξει περαιτέρω την καινοτομία βιολογικής βάσης για τη μετατροπή των πόρων σε εφαρμογές υψηλότερης αξίας, καθώς και την ανάπτυξη και υιοθέτηση αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών, και να βελτιώσει την κυκλικότητα, για την οποία απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις.

(29) Ο τομέας των μεταφορών της Εσθονίας εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι οδικές μεταφορές ευθύνονται για το 48 % των εκπομπών της Εσθονίας στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών το 2024, ποσοστό που έχει αυξηθεί κατά 27 % από το 2005. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι ο στόλος αυτοκινήτων της Εσθονίας είναι ο παλαιότερος στην ΕΕ, ενώ σε ποσοστό ιδιοκτησίας αυτοκινήτων στη χώρα υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ. Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό και να εφαρμόσει το δικό της σχέδιο ανάπτυξης των μεταφορών και της κινητικότητας για την περίοδο 2021-2035, η Εσθονία πρέπει να θέσει σε εφαρμογή μέτρα που θα ενθαρρύνουν τη στροφή προς τη χρήση βιώσιμων δημόσιων μεταφορών. Για τον σκοπό αυτό, είναι απαραίτητη η στήριξη της μετάβασης σε ολοκληρωμένες λύσεις και η βελτίωση της πολυτροπικής σύνδεσης και των πολυτροπικών υπηρεσιών για τους επιβάτες, καθώς και ο περαιτέρω εξηλεκτρισμός των σιδηροδρόμων και η ολοκλήρωση του έργου Rail Baltica. Οι υποδομές μεταφορών της Εσθονίας είναι ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής· το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον σχεδιασμό νέων επενδύσεων στον τομέα.

(30) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στην Εσθονία μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

(31) Η Εσθονία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την ενίσχυση της προσφοράς δεξιοτήτων και τη βελτίωση των μεταβάσεων στην αγορά εργασίας. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (άνω του 10 % το 2025) εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά το μορφωτικό επίπεδο, ενώ η ανεργία των νέων (άνω του 20 % το 2025) και το υψηλό ποσοστό των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (11,2 % το 2025) καταδεικνύουν επίμονες δυσκολίες στη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Η ηλικιακή ομάδα των 18-24 ετών είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη στη φτώχεια των εργαζομένων. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) και η τριτοβάθμια εκπαίδευση διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων για αναπτυσσόμενους τομείς με υψηλή ζήτηση εργασίας. Ωστόσο, η ΕΕΚ παραμένει συνολικά ανεπαρκώς ελκυστική, ενώ η τριτοβάθμια εκπαίδευση αντιμετωπίζει ελλείψεις αποφοίτων σε βασικούς τομείς όπως οι φυσικές επιστήμες, η τεχνολογία, η μηχανική και τα μαθηματικά (STEM). Οι έντονες ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στην αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, ανάλογα με την ηλικία, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και το επίπεδο εκπαίδευσης, εξακολουθούν να περιορίζουν τη βάση δεξιοτήτων, ιδίως σε περιφέρειες που μεταβαίνουν προς δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Τα σχολεία αντιμετωπίζουν αυξανόμενη πολυμορφία όσον αφορά τις ανάγκες των μαθητριών και των μαθητών, συμπεριλαμβανομένης της αυξανόμενης ζήτησης για πρόσθετη μαθησιακή στήριξη, ενώ οι σημαντικές ελλείψεις εκπαιδευτικών, ιδίως στους τομείς STEM και στα εσθονικά ως δεύτερη γλώσσα, ενέχουν κινδύνους για την ποιότητα της εκπαίδευσης και είναι ιδιαίτερα σοβαρές στις αγροτικές περιοχές. Οι ψηφιακές δεξιότητες δεν απέχουν μεν σε γενικές γραμμές από τον μέσο όρο της ΕΕ, όμως η Εσθονία δεν έχει ακόμη επιτύχει τον στόχο του 80 % της ΕΕ, και μεγάλος αριθμός εργαζομένων εξακολουθεί να μη διαθέτει επαρκείς δεξιότητες ΤΠΕ και λογισμικού, ενώ η ζήτηση για ΤΝ και ψηφιακές ικανότητες αναμένεται να αυξηθεί. Οι δεξιότητες που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση παραμένουν επίσης ανεπαρκείς καθώς είναι πολύ νωρίς για να διαπιστωθεί ο αντίκτυπος των πρόσφατων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Η ενίσχυση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, η επέκταση στοχευμένων πρωτοβουλιών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης (συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης και ηλικιωμένων) και η στήριξη της έγκαιρης ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας θα συνέβαλλαν στη βελτίωση των αποτελεσμάτων όσον αφορά την απασχόληση. Η κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων και η πυκνότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ, ενώ ο τριμερής κοινωνικός διάλογος έχει αποδυναμωθεί τα τελευταία χρόνια. Η ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, μεταξύ άλλων μέσω της τριμερούς συμμετοχής, θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

(32) Οι χαμηλές κοινωνικές δαπάνες και τα κενά στην κάλυψη κοινωνικής προστασίας συντείνουν σε υψηλούς κινδύνους φτώχειας για τις ευάλωτες ομάδες. Η στήριξη του ελάχιστου εισοδήματος παραμένει σχετικά χαμηλή, ενώ οι συνολικές δαπάνες για κοινωνικές παροχές παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (17,8 % του ΑΕΠ το 2024 έναντι 27,3 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ), γεγονός που περιορίζει τον αντίκτυπο των κοινωνικών μεταβιβάσεων στη μείωση της φτώχειας. Τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των απασχολούμενων, αντιμετωπίζουν σημαντικά υψηλότερους κινδύνους φτώχειας από τον γενικό πληθυσμό (32,5 % για τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας με αναπηρία, έναντι 15 % για τα άτομα χωρίς αναπηρία), γεγονός που αποτυπώνει εν μέρει τις σχετικά χαμηλές παροχές αναπηρίας. Τα μονογονεϊκά νοικοκυριά είναι επίσης ιδιαίτερα εκτεθειμένα στη φτώχεια και στις πιέσεις από το κόστος στέγασης. Το περιορισμένο απόθεμα κοινωνικών κατοικιών και οι προκλήσεις όσον αφορά την οικονομική προσιτότητα της στέγασης επιδεινώνουν περαιτέρω τους κινδύνους φτώχειας, ιδίως μεταξύ των ευάλωτων ομάδων. Μολονότι η σχεδιαζόμενη στεγαστική πολιτική της Εσθονίας για την περίοδο 2025-2035 αποτελεί θετικό βήμα, η εφαρμογή της θα πρέπει να παρακολουθείται ώστε να αξιολογείται ο αντίκτυπός της στην οικονομική προσιτότητα της στέγασης. Οι μεταρρυθμίσεις του συστήματος ελάχιστου εισοδήματος αποσκοπούν στη βελτίωση της επάρκειας και της αποδοτικότητας των παροχών για τη διασφάλιση της διαβίωσης, αλλά δεδομένου ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές παραμένουν σε πρώιμο στάδιο, ο αντίκτυπός τους δεν έχει ακόμη γίνει αισθητός. Παρά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, η επάρκεια των συντάξεων στην Εσθονία εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, καθώς οι κίνδυνοι φτώχειας μεταξύ των ηλικιωμένων παραμένουν μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι ιδιαίτερα υψηλοί για τις γυναίκες και τα ηλικιωμένα άτομα που ζουν μόνα, καθώς τα τελευταία αυτά άτομα αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ. Η κατάσταση αυτή συνδέεται με την αύξηση του προσδόκιμου ζωής, τη σύνθεση των νοικοκυριών και την περιορισμένη συνταξιοδοτική κάλυψη επιζώντων, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα πολλές ηλικιωμένες γυναίκες να ζουν μόνες με σχετικά χαμηλά εισοδήματα. Η ενίσχυση της επάρκειας των παροχών και η διεύρυνση της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, καθώς και η βελτίωση της συμμετοχής σε πρόσθετους συνταξιοδοτικούς πυλώνες θα μπορούσαν να μειώσουν τους κινδύνους φτώχειας.

(33) Η Εσθονία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση και την οικονομική προσιτότητα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας, ιδίως σε περιοχές εκτός των κύριων αστικών κέντρων και μεταξύ των ευάλωτων ομάδων. Η Εσθονία έχει μεν αναλάβει να υλοποιήσει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας, την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και του νοσοκομειακού δικτύου, καθώς και για την προώθηση της ενοποίησης των υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών, όμως η πρόσβαση εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία και τη μακροχρόνια φροντίδα υπολείπονται κατά πολύ του μέσου όρου της ΕΕ, γεγονός που συμβάλλει σε σημαντικές μη καλυπτόμενες ανάγκες, υψηλές άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς και περιορισμένη διαθεσιμότητα υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, ιδίως κατ' οίκον φροντίδας, με αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη εξάρτηση από την άτυπη φροντίδα, η οποία επηρεάζει δυσανάλογα τις ομάδες χαμηλότερου εισοδήματος και αυξάνει τους κινδύνους φτώχειας μεταξύ των ατόμων που χρήζουν φροντίδας. Παρά τις κατευθυντήριες γραμμές για την ποιότητα, η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των δήμων και οι διαρκώς μακρύτερες λίστες αναμονής περιορίζουν περαιτέρω την πρόσβαση. Στην Εσθονία εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ανισότητες όσον αφορά το προσδόκιμο ζωής και τα έτη υγιούς ζωής, οι οποίες συνδέονται στενά με την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την εκπαίδευση, το εισόδημα και τον τόπο διαμονής. Το τρέχον μοντέλο κοινωνικής ασφάλισης υγείας δεν είναι οικονομικά βιώσιμο μακροπρόθεσμα, καθώς οι δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν ταχύτερα από τα έσοδα λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, της αυξανόμενης ζήτησης και των αλλαγών στην αγορά εργασίας. Παραμένει καθοριστικής σημασίας να συνεχιστεί η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων για την καλύτερη ενσωμάτωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών, την προτεραιοποίηση της πρόληψης και τη διασφάλιση βιώσιμης χρηματοδότησης, την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση και την οικονομική προσιτότητα.

(34) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για την Εσθονία, η σύσταση 1 συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση 2 συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, οι συστάσεις 3 και 4 συμβάλλουν στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση 5 συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Εσθονία να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027, προκειμένου:

1. Να συνεχίσει να τηρεί τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, αξιοποιώντας παράλληλα την ευελιξία στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής που ενεργοποιήθηκε από το Συμβούλιο. Να ενισχύσει την αμυντική ετοιμότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του χρέους και την αποδοτικότητα των δαπανών, και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό ώστε να διατηρηθεί διαρθρωτικά υψηλότερο επίπεδο αμυντικών δαπανών. Να διασφαλίσει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην κάλυψη των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας, και ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να μεριμνήσει για τη βιώσιμη χρηματοδότηση των αναγκών δαπανών, μεταξύ άλλων στον τομέα της άμυνας, με τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, την αξιοποίηση φόρων που είναι λιγότερο επιζήμιοι για την ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας, και τη διοχέτευση δαπανών σε τομείς προτεραιότητας με βάση επανεξετάσεις των δημόσιων δαπανών.

2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής. Να αντιμετωπίσει τις μοναδικές κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις και τις προκλήσεις στους τομείς της ασφάλειας και της πολιτικής ετοιμότητας που επηρεάζουν τις περιφέρειες στα εξωτερικά ανατολικά σύνορα της ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνεται και η ανάγκη για επενδύσεις σε υποδομές διπλής χρήσης.

3. Να μοχλεύσει καλύτερα τις δημόσιες επενδύσεις στην Ε&Κ και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τα εμπόδια στην εμπορική αξιοποίηση της Ε&Κ. Να βελτιώσει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων για λόγους επέκτασης επιχειρήσεων, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και τις εταιρείες εκτός των κύριων αστικών περιοχών, μεταξύ άλλων μέσω της ενσωμάτωσης πλαισίων καινοτομίας και στήριξης των επιχειρήσεων.

4. Να επενδύσει περαιτέρω σε ενεργειακά αποδοτικές ανακαινίσεις, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδοτικών μέσων, με σκοπό τη μείωση της ζήτησης ενέργειας και τη συμβολή στην αύξηση της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα, επενδύοντας στην ανανεώσιμη ενέργεια και προωθώντας την αποθήκευση ενέργειας. Να αυξήσει την ενεργειακή ασφάλεια και ανθεκτικότητα έναντι υβριδικών απειλών, για παράδειγμα με τη διασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας των διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών δικτύου. Να αυξήσει τη χρήση βιώσιμων και λιγότερο ρυπογόνων μεταφορών, επιταχύνοντας την ολοκλήρωση του έργου Rail Baltica και διευκολύνοντας την ενοποίηση των συστημάτων δημόσιων μεταφορών. Να αυξήσει την παραγωγικότητα των πόρων με τη στήριξη της υιοθέτησης αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

5. Να βελτιώσει τις δεξιότητες με την επέκταση των ευκαιριών για ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης και ηλικιωμένους και την ενίσχυση της εκπαίδευσης στους τομείς STEM σε όλα τα επίπεδα. Να μειώσει την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου με την αντιμετώπιση των ελλείψεων εκπαιδευτικών και τη στήριξη των εκπαιδευομένων με ειδικές ανάγκες. Να βελτιώσει την απασχόληση των νέων μέσω αποτελεσματικότερων ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις περιφερειακές ανισότητες. Να ενισχύσει τη κοινωνική προστασία με σκοπό τη μείωση του κινδύνου φτώχειας μεταξύ των ευάλωτων ομάδων μέσω της αύξησης της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος παροχών. Να βελτιώσει την προσβασιμότητα και την οικονομική προσιτότητα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της μακροχρόνιας φροντίδας, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων, διασφαλίζοντας χρηματοδότηση.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2026.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

S. HARRIS